

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ, 1815-1991

Κλάψης Αντώνης

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	1020Υ	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Α'
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ, 1815-1991		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις	3	1,6	
Πρόοδος		0,7	
Εκπαιδευτικές επισκέψεις, παρακολούθηση ταινιών κ.λπ.		0,3	
Τελικές εξετάσεις		2,3	
Σύνολο		≈5	
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων	Γενικού υποβάθρου		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Κανένα		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική (κατ' εξαίρεση αγγλική για τους φοιτητές Erasmus)		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.uop.gr/courses/219/		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος. Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β • Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
<p>Μετά την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές/ήτριες είναι σε θέση:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σε επίπεδο γνώσεων να: <ul style="list-style-type: none"> ○ Αντιλαμβάνονται την εξέλιξη του διεθνούς συστήματος από το τέλος των Ναπολεόντειων Πολέμων έως το τέλος του Ψυχρού Πολέμου. ○ Περιγράφουν τις εναλλασσόμενες συμμαχίες μεταξύ των ισχυρότερων κρατών. ○ Επισημαίνουν τη σημασία της οργάνωσης της διεθνούς κοινωνίας ως συστατικό στοιχείο της άσκησης διπλωματίας κατά τον 19ο και τον 20ό αιώνα.   • Σε επίπεδο δεξιοτήτων να: <ul style="list-style-type: none"> ○ Αναλύουν τους παράγοντες που επηρέασαν την κατανομή της ισχύος ανάμεσα στις μείζονες δυνάμεις κατά την ίδια χρονική περίοδο. ○ Προσδιορίζουν τα συμφέροντα αλλά και τους ιδεολογικούς και άλλους παράγοντες που εξηγούν τις στρατηγικές επιλογές των κρατών στο διεθνές περιβάλλον. ○ Επικοινωνούν με τεκμηριωμένη, έγκυρη και κριτική ανάλυση, μέσω του

προφορικού και του γραπτού λόγου, την επιστημονική θέση τους για διαχρονικά και επίκαιρα διεθνή θέματα.

- Σε επίπεδο **ικανοτήτων** να:
  - Αναπτύξουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που έχουν αποκτήσει για την ανάλυση και τη λήψη αποφάσεων θεμάτων που άπτονται της διαχρονικής εξέλιξης της διεθνούς πολιτικής.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα;

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην

πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής

υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής

σκέψης.....

Άλλες.....

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στο μάθημα επισκοπούνται τα μείζονα διπλωματικά γεγονότα από το τέλος των Ναπολεόντειων Πολέμων έως το τέλος του Ψυχρού Πολέμου. Σημείο αφετηρίας αποτελεί το Συνέδριο της Βιέννης, οι αποφάσεις του οποίου προσδιόρισαν τη φυσιογνωμία του συστήματος της ευρωπαϊκής ισορροπίας δυνάμεων για έναν αιώνα. Ειδική αναφορά γίνεται στην πολυμερή διπλωματία κατά τη διάρκεια του 19ου αιώνα, η οποία έλαβε τη μορφή της σύγκλησης διεθνών συνεδρίων για την επίλυση μειζόνων πολιτικών ζητημάτων. Αναλύονται επίσης η εξωτερική πολιτική των Μεγάλων Δυνάμεων, οι μεταξύ τους ανταγωνισμοί και συμμαχίες, καθώς και η ανάδυση νέων Δυνάμεων οι οποίες σταδιακά προστέθηκαν στις ήδη υπάρχουσες. Ακολούθως, διερευνώνται οι αιτίες, η εξέλιξη και τα αποτελέσματα του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Σκιαγραφείται το διεθνές σύστημα του μεσοπολέμου και επισημαίνονται οι λόγοι που αυτό κατέρρευσε, με αποτέλεσμα την έναρξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Ξεχωριστό πεδίο αναφοράς αποτελούν τα διπλωματικά τεκταινόμενα κατά τη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Τέλος, παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα, οι κρίσεις αλλά και οι περίοδοι ύφεσης του Ψυχρού Πολέμου.

Οι στόχοι του μαθήματος είναι:

- Η παρουσίαση των σημαντικότερων διπλωματικών γεγονότων που έλαβαν χώρα από το 1815 έως το 1991.
- Η ανάλυση των δυνάμεων που οδήγησαν σε αλληπάλληλες αλλαγές του διεθνούς συστήματος κατά την ίδια χρονική περίοδο.
- Η εξήγηση των βαθύτερων αιτιών που προσδιόρισαν την εξωτερική πολιτική των ισχυρότερων κρατών του κόσμου από το τέλος των Ναπολεόντειων Πολέμων έως το τέλος του Ψυχρού Πολέμου.

Το μάθημα αναπτύσσεται σε 13 ενότητες.

Τίτλος ενότητας	Βιβλιογραφία	Σύνδεσμος παρουσίασης
1. Το σύστημα ισορροπίας δυνάμεων του 19ου αιώνα	John Merriman, <i>Ιστορία της νεότερης Ευρώπης</i> , Πεδίο, Αθήνα 2021, σ. 443-459. Stuart T. Miller, <i>Νεότερη και σύγχρονη ευρωπαϊκή ιστορία</i> , Gutenberg, Αθήνα 2018, σ. 98-113, 243-246, 276-292, 296-315.	Υπάρχει αναρτημένο υλικό στο eclass
2. Πολυμερής διπλωματία: τα μεγάλα διεθνή συνέδρια του 19ου αιώνα	John Merriman, <i>Ιστορία της νεότερης Ευρώπης</i> , Πεδίο, Αθήνα 2021, σ. 392-396, 468-470. Stuart T. Miller, <i>Νεότερη και σύγχρονη ευρωπαϊκή ιστορία</i> , Gutenberg, Αθήνα 2018, σ. 101-105, 252-257, 345-348.	Υπάρχει αναρτημένο υλικό στο eclass
3. Το διεθνές σύστημα στο μεταίχμιο από τον 19ο στον 20ό αιώνα	John Merriman, <i>Ιστορία της νεότερης Ευρώπης</i> , Πεδίο, Αθήνα 2021, σ. 585-596. Stuart T. Miller, <i>Νεότερη και σύγχρονη ευρωπαϊκή ιστορία</i> , Gutenberg, Αθήνα 2018, σ. 342-345, 349-354, 454-477.	Υπάρχει αναρτημένο υλικό στο eclass
4. Η διπλωματία του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου	John Merriman, <i>Ιστορία της νεότερης Ευρώπης</i> , Πεδίο, Αθήνα 2021, σ. 596-626, 640. Stuart T. Miller, <i>Νεότερη και σύγχρονη ευρωπαϊκή ιστορία</i> , Gutenberg, Αθήνα 2018, σ. 481-507.	Υπάρχει αναρτημένο υλικό στο eclass
5. Το διεθνές σύστημα του Μεσοπολέμου: η δεκαετία της (σχετικής) σταθερότητας (1929-1939)	John Merriman, <i>Ιστορία της νεότερης Ευρώπης</i> , Πεδίο, Αθήνα 2021, σ. 650-675. Stuart T. Miller, <i>Νεότερη και σύγχρονη ευρωπαϊκή ιστορία</i> , Gutenberg, Αθήνα 2018, σ. 513-521.	Υπάρχει αναρτημένο υλικό στο eclass
6. Το διεθνές σύστημα του Μεσοπολέμου: αποσταθεροποίηση και αποσάθρωση (1929-1939)	John Merriman, <i>Ιστορία της νεότερης Ευρώπης</i> , Πεδίο, Αθήνα 2021, σ. 680-714, 717-722. Stuart T. Miller, <i>Νεότερη και σύγχρονη ευρωπαϊκή ιστορία</i> , Gutenberg, Αθήνα 2018, σ. 521-529, 594-613.	Υπάρχει αναρτημένο υλικό στο eclass
7. Η διπλωματία του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου	John Merriman, <i>Ιστορία της νεότερης Ευρώπης</i> , Πεδίο, Αθήνα 2021, σ. 722-753. Stuart T. Miller, <i>Νεότερη και σύγχρονη ευρωπαϊκή ιστορία</i> , Gutenberg, Αθήνα 2018, σ. 618-635.	Υπάρχει αναρτημένο υλικό στο eclass
8. Τα βασικά χαρακτηριστικά του διεθνούς συστήματος του Ψυχρού Πολέμου	John Merriman, <i>Ιστορία της νεότερης Ευρώπης</i> , Πεδίο, Αθήνα 2021, σ. 757-766, 770-773. Stuart T. Miller, <i>Νεότερη και σύγχρονη ευρωπαϊκή ιστορία</i> , Gutenberg, Αθήνα 2018, σ. 638-653.	Υπάρχει αναρτημένο υλικό στο eclass
9. Η περίοδος της μετωπικής αντιπαράθεσης των δύο ψυχροπολεμικών συνασπισμών	John Merriman, <i>Ιστορία της νεότερης Ευρώπης</i> , Πεδίο, Αθήνα 2021, σ. 773-774, 782-787. Stuart T. Miller, <i>Νεότερη και σύγχρονη ευρωπαϊκή ιστορία</i> , Gutenberg, Αθήνα 2018, σ. 676-681, 692-705, 731-736.	Υπάρχει αναρτημένο υλικό στο eclass
10. Η περίοδος της ύφεσης, η αναθέρμανση και το τέλος του Ψυχρού Πολέμου	John Merriman, <i>Ιστορία της νεότερης Ευρώπης</i> , Πεδίο, Αθήνα 2021, σ. 787-789, 801-822. Stuart T. Miller, <i>Νεότερη και σύγχρονη ευρωπαϊκή ιστορία</i> , Gutenberg, Αθήνα 2018, σ. 711-729, 737-750.	Υπάρχει αναρτημένο υλικό στο eclass
11. Το τέλος των αποικιακών αυτοκρατοριών και η ανάδυση του Τρίτου Κόσμου	John Merriman, <i>Ιστορία της νεότερης Ευρώπης</i> , Πεδίο, Αθήνα 2021, σ. 789-799. Stuart T. Miller, <i>Νεότερη και σύγχρονη ευρωπαϊκή ιστορία</i> , Gutenberg, Αθήνα 2018, σ. 656-675.	Υπάρχει αναρτημένο υλικό στο eclass
12. Η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση: από τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες στην Ευρωπαϊκή Ένωση	John Merriman, <i>Ιστορία της νεότερης Ευρώπης</i> , Πεδίο, Αθήνα 2021, σ. 831-834. Stuart T. Miller, <i>Νεότερη και σύγχρονη ευρωπαϊκή ιστορία</i> , Gutenberg, Αθήνα 2018, 681-687, 760-765.	Υπάρχει αναρτημένο υλικό στο eclass
13. Συμπεράσματα		Υπάρχει αναρτημένο υλικό στο eclass

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	<p>Πρόσωπο με πρόσωπο</p>													
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	<p>Στο μάθημα χρησιμοποιούνται εκτενώς Τ.Π.Ε. Μεταξύ άλλων, σε όλες οι διαλέξεις συνοδεύονται από παρουσιάσεις PowerPoint, οι οποίες είναι ηλεκτρονικά διαθέσιμες στους φοιτητές και στις φοιτήτριες μέσω της ιστοσελίδα του μαθήματος στο eclass. Ηλεκτρονικοί σύνδεσμοι για ντοκιμαντέρ και άλλες οπτικοακουστικές παρουσιάσεις που σχετίζονται με το αντικείμενο του μαθήματος αναρτώνται επίσης στο eclass. Το eclass αξιοποιείται επίσης για την άμεση επικοινωνία με τους φοιτητές, καθώς εκεί αναρτώνται όλες οι ανακοινώσεις που σχετίζονται με το μάθημα, ενώ επιπλέον λειτουργεί ως forum για τη διατύπωση ερωτημάτων, την ανάπτυξη απόψεων και την ανταλλαγή ιδεών.</p>													
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="614 595 954 629">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="954 595 1289 629">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="614 629 954 685">Διαλέξεις</td> <td data-bbox="954 629 1289 685">13 εβδομάδες x 3 ώρες = 39 ώρες</td> </tr> <tr> <td data-bbox="614 685 954 801">Επισκέψεις σε εκθέσεις, παρακολούθηση συνεδρίων ή/και διαλέξεων, παρακολούθηση ταινιών</td> <td data-bbox="954 685 1289 801">8 ώρες</td> </tr> <tr> <td data-bbox="614 801 954 857">Πρόσδος</td> <td data-bbox="954 801 1289 857">4 εβδομάδες x 3 ώρες x 1,5 = 18</td> </tr> <tr> <td data-bbox="614 857 954 920">Τελικές εξετάσεις</td> <td data-bbox="954 857 1289 920">13 εβδομάδες x 3 ώρες x 1,5 = 58,5 ώρες</td> </tr> <tr> <td data-bbox="614 920 954 954">Σύνολο Μαθήματος</td> <td data-bbox="954 920 1289 954">123,5 ώρες</td> </tr> </tbody> </table>		Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	13 εβδομάδες x 3 ώρες = 39 ώρες	Επισκέψεις σε εκθέσεις, παρακολούθηση συνεδρίων ή/και διαλέξεων, παρακολούθηση ταινιών	8 ώρες	Πρόσδος	4 εβδομάδες x 3 ώρες x 1,5 = 18	Τελικές εξετάσεις	13 εβδομάδες x 3 ώρες x 1,5 = 58,5 ώρες	Σύνολο Μαθήματος	123,5 ώρες
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου													
Διαλέξεις	13 εβδομάδες x 3 ώρες = 39 ώρες													
Επισκέψεις σε εκθέσεις, παρακολούθηση συνεδρίων ή/και διαλέξεων, παρακολούθηση ταινιών	8 ώρες													
Πρόσδος	4 εβδομάδες x 3 ώρες x 1,5 = 18													
Τελικές εξετάσεις	13 εβδομάδες x 3 ώρες x 1,5 = 58,5 ώρες													
Σύνολο Μαθήματος	123,5 ώρες													
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Πρόσδος = 20% Τελική εξέταση = 80%</p>													

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<p>A) Βασικά εγχειρίδια</p> <ul style="list-style-type: none"> • Merriman, John, <i>Ιστορία της νεότερης Ευρώπης</i>, Πεδίο, Αθήνα 2021. • Miller, Stuart T., <i>Νεότερη και σύγχρονη ευρωπαϊκή ιστορία</i>, Gutenberg, Αθήνα 2018. <p>B) Πρόσθετη βιβλιογραφία</p> <ul style="list-style-type: none"> • Στεφανίδης, Ιωάννης, <i>Ισορροπία δυνάμεων και ηγεμονική πρόκληση. Το ευρωπαϊκό σύστημα κρατών, 1871-1945</i>, Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη 2006. • Στεφανίδης, Ιωάννης, <i>Ψυχρός Πόλεμος</i>, Εκδόσεις ΕΑΠ, Αθήνα 2021. • Τσακαλογιάννης Πάνος, <i>Σύγχρονη ευρωπαϊκή ιστορία. Από τη Βασιλίλη στον 21ο αιώνα</i>, τ. 1-2, Εστία, Αθήνα 2009. • Χατζηβασιλείου, Ευάνθη, <i>Εισαγωγή στην ιστορία του μεταπολεμικού κόσμου</i>, Πατάκης, Αθήνα 2001.
--

- Χριστοδουλίδης, Θεόδωρος, *Διπλωματική ιστορία τριών αιώνων*, τ. 2, Ι. Σιδέρης, Αθήνα 2004.
- Acemoglu, Daron & Robinson, James A., *Γιατί αποτυγχάνουν τα έθνη*, Λιβάνης, Αθήνα 2013.
- Carr, E. H., *Η εικοσαετής κρίση, 1919-1939*, Ποιότητα, Αθήνα 2011.
- Darwin, John, *Μετά τον Ταμερλάνο. Η άνοδος και η πτώση των παγκόσμιων αυτοκρατοριών, 1400-2000*, Πατάκης, Αθήνα 2021.
- Evans, Richard J., *Η επιδίωξη της ισχύος. Ευρώπη, 1815-1914*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2018.
- Judt, Tony, *Η Ευρώπη μετά τον πόλεμο*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2012.
- Kennedy, Paul, *Η άνοδος και η πτώση των Μεγάλων Δυνάμεων*, Αξιωτέλης, Αθήνα 1991.
- Kissinger, Henry, *Διπλωματία*, Λιβάνης, Αθήνα 1995.
- Lindemann, Albert S., *Ιστορία της νεότερης Ευρώπης. Από το 1815 μέχρι σήμερα*, Κριτική, Αθήνα 2014.
- Mazower, Mark, *Σκοτεινή ήπειρος. Ο ευρωπαϊκός εικοστός αιώνας*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2011.
- Young, John, W., *Η Ευρώπη του Ψυχρού Πολέμου, 1945-1991. Πολιτική ιστορία*, Πατάκης Αθήνα 2001.